

Handläggare: Björn Köhlmark
Region Innerstad
Markbyrå
Tel: 508 263 48
bjorn.kohlmark@gfk.stockholm.se

2001-10-09

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Riktlinjer för användningen av Kaknäs skjutbana och område däromkring. Återremiss.

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden godkänner i utlåtandet redovisat förslag till riktlinjer för användningen av Kaknäs skjutbana och område däromkring.

Olle Zetterberg

Göran Gahm

Anders Berglund

SAMMANFATTNING

För att klarlägga förutsättningarna för planering och framtida användning av den nedlagda Kaknäs skjutbana och omgivande område har gatu- och fastighetskontoret de senaste åren bedrivit ett utredningsarbete. Under arbetets gång har samarbete och samråd skett med berörda förvaltningar och intresseorganisationer samt länsstyrelsen.

Kontoret föreslår att en våtmark/fuktäng anläggs inom det f d skjutbanaområdet. Naturtypen, som normalt är utan öppna vattenspeglar och kan beträdas, gynnar den biologiska mångfalden. Vidare föreslås att nätet av promenadvägar och ridvägar förbättras och att utrymmet för rasthagar för hästar utökas. Förutsättningen för en mindre golfbana, korthålsbana av

---

\\web01\inetpub\gfk.yourvoice.se\work\2001-10-23\Tjut\15.doc

Bilaga 1: Planeringsförutsättningar

Bilaga 2: Remissvar

Bilaga 3. Karta, förslag

Bilaga 4. Karta, historik

Bilaga 5. Sammanfattning

”pitch and put”-typ skall undersökas. Fanjunkarbostället föreslås bli upp-
rustat och erhålla en publik användning i kombination med bostad.

Anläggande av våtmark/fuktäng, vägar m m uppskattas kosta ca 6 Mkr.
Upprustning av Fanjunkarbostället och anläggande av golfbana skall i första
hand bekostas av blivande nyttjanderättshavare/operatörer.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Skytteverksamheten vid Kaknäs skjutbana upphörde vid årsskiftet 1998/99.

För att klarlägga förutsättningarna för planering och framtida användning av
skjutbanan och ett större område däromkring har gatu- och fastighetskonto-
ret bedrivit ett utredningsarbete för att skapa underlag för kommande beslut
och åtgärder.

Vidare har kontoret för nämnden redovisat ett tjänsteutlåtande daterat den
26 april 2000 – ”Riktlinjer för planering och användning av område vid
Kaknäs skjutbana”. I utlåtandet redovisas resultatet av en utredning – Pro-
gramförslag december 2000 – utförd av Stockholm Konsult Samhällsbygg-
nad. Kontoret föreslog att det fortsatta arbetet skulle bedrivas i huvudsaklig
överensstämmelse med programförslaget. I ärendet till gatu- och fastighets-
nämnden förelåg även promemoria den 16 maj 2000. I denna föreslogs att
nämnden – med hänsyn till påbörjad remissomgång – skulle besluta att
ärendet återremitterades eller utgick.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 23 maj 2000 att återremittera
ärendet samt att därutöver anföra följande:

”Det område som idag utgörs av skjutbanan, och områden gränsande till
denna, används för en mängd olika aktiviteter. Nämnden anser att denna
karaktär bör bevaras. Här finns det stora möjligheter både ytmässigt och i
befintliga byggnader, inrymma en bred flora av verksamheter, allt från häst-
sport till golf, café och cirkus m m.

Områdets karaktär av grönska och natur ska bibehållas. På samma sätt är
det viktigt att områdets ursprung, som en del av ett militärt övningsområde,
kan skönjas efter det att skjutbanan inte längre används som skjutbana.”

Vissa viktiga förutsättningar för planering och användning av Kaknäsom-
rådet har beskrivits i bilagda anteckning (2000-10-05), bilaga 1.

Läget för Kaknäs skjutbana och omkringliggande område framgår av nedanstående karta.

Försvarets friställning av skjutbanan

Försvaret disponerar fortfarande det f d skjutbaneområdet och svarar för att området friställs. När detta utförts återlämnas området till staden. Gatu- och fastighetskontoret har i skrivelser till försvaret, senast den 19 oktober 1999, klargjort stadens syn på friställningen vad avser rivning av byggnader, borttagande av vallar och andra anläggningar och handhavande av vegetation.

Friställningen av området har av försvaret successivt skjutits på framtiden. Det främsta skälet härtill är att medel inte anslagits till arbetena. Försvaret har under hand meddelat att inriktningen är att friställningen skall ske under år 2002 då avsikten är att Stockholmsområdet skall prioriteras. Kaknäsområdet är ett område av flera som skall åtgärdas. Medel avses att begäras för aktuella insatser år 2002.

Av försvaret genomförd markundersökning visar att sanering från bly m m i huvudsak kan inskränkas till ett ytskikt på kanske 5-6 dm på de tre skjutvallarna – kulfångsvallarna. En mera intensiv användning med exempelvis lekplatser eller odling vid fanjunkarbostället vid skjutbanans östra del kan dock kräva noggrannare sanering där.

Byggnaderna inom området har rivits med undantag av det s k Fanjunkarbostället och en mindre byggnad.

S

När staden fattat beslut om riktlinjer för Kaknäsområdets användning kan kontoret till försvaret meddela stadens slutliga krav och önskemål beträffande friställningen.

Intresseanmälningar

Skjutbanans nedläggning har varit känd sedan flera år. Ett stort antal intresseanmälningar har inkommit till kontoret med önskemål om nyttjanderätt alternativt äganderätt till mark och byggnader för olika verksamheter med klar majoritet för anläggningar för golf.

Ett stort intresse har visats den husgrupp som utgör det s k Fanjunkarbostället som man önskar nyttja som bostad, i vissa fall i kombination med verksamhet av något slag.

De föreslagna verksamheterna/intresseområdena kan insorteras under nedanstående rubriker.

- Pedagogisk verksamhet   Förskolor med alternativ pedagogik, friskola, exkursionsverksamhet m m
- Kulturell verksamhet   Musik, utställningar, galleri
- Servering   Kafé i anslutning till annan verksamhet, restaurang
- Boende   Vandrarhem, pensionat
- Hantverk   Glasmästeri, sadelmakeri
- Hästar   Turridning, körning med häst och vagn, hästhagar, hästpolo
- Hundar   Hunddagis, kennel, utbildning
- Golf   Flertalet föreslår s k driving range, enstaka även s k pitch and put.

Intresseanmälningarna har inkommit under en längre tid. Aktualiteten för de tidigast inkomna har inte undersökts i detta skede. När beslut fattats om riktlinjer för användningen av Kaknäsområdet kommer kontoret att kontakta de intressenter som kan komma ifråga.

Utredningar

Gatu- och fastighetskontoret har anlitat dåvarande AB Stockholm Konsult Samhällsbyggnad för utrednings- och planeringsarbete avseende Kaknäs skjutbana med omgivningar. Arbetet resulterade i ett programförslag daterat december 1999. Bland annat föreslogs återskapande av våtmarker/fuktängar. Samtidigt konstaterades att detta måste utredas vidare.

Med AB Stockholm Konsults programförslag som grund har på kontorets uppdrag därefter J & W Samhällsbyggnad utfört en geohydrologisk utredning för att utröna förutsättningarna för ovan nämnda våtmarker/fuktängar. J & W:s arbete har redovisats i utredning och förslag daterat 2001-05-25, reviderat 2001-06-30.

J & W:s uppdrag har under hand utvidgats till att omfatta ett fullständigt förslag för hela området.

I detta utlåtande redovisas först kort AB Stockholm Konsults programförslag och det samråd som förevarit med förslaget som utgångspunkt. Därefter redogörs för J & W:s utredning och förslag.

Förslag från Stockholm Konsult Samhällsbyggnad

Allmänt

Avseende topografi- landskapsbild konstateras att skjutbaneområdet ”ligger i ett storskaligt, långsträckt landskapsrum där de avgränsande höjdryggarnas skogsriddar bildar en tydlig gräns för fältets öppna rymd.” Området sträcker sig från Kaknästornet i väster till bortom den stora kulfångsvallen i öster.

Skogen på höjdryggarna runt det öppna fältet är av blandskogstyp med bl a tall och ek medan i övrigt runt fältet växer såväl ädla som triviala lövträd och gran.

Före utdikningarna på 1800-talet bestod stora delar av området av vattensjuk mark.

Programförslag

Området bör gestaltas så, att ett intressant och vackert landskap åstadkomes som också fungerar för rekreation och utflykter. Vidare skall området utformas och skötas på ett sätt som främjar den biologiska mångfalden. Slutligen bör historiska avlagringar behållas så att spåren från äldre tider kan avläsas.

Följande föreslås:

- Det öppna landskapet utformas med tydliga lågpunkter så att våtmarker/fuktängar med olika karaktär skapas.
- De öppna markerna hävdas med hjälp av slåtter eller bete.
- En utflykts- och rastplats anordnas centralt i området i anslutning till befintliga björkdungar.
- Fanjunkarbostället får en publik användning som främjar rekreation, gärna med inslag av naturpedagogik.

S

- Korsningen Djurgårdsbrunnsvägen-Kaknäsvägen-Hunduddsvägen, som är otydlig och svåröverblickbar, ges en ny utformning.
- En ny gångväg genom området iordningställs och vidare görs mindre kompletteringar av gångvägssystemet.
- Ridvägarna kan behöva kompletteras.

Vidare utredning föreslås avseende

- förutsättningar för och utformning av våtmark/fuktäng
- bevarande/borttagande av vallarna inom området.

Samråd

Gatu- och fastighetskontorets planerings- och utredningsarbete har bedrivits i samarbete med stadsbyggnadskontoret, Östermalms stadsdelsförvaltning, idrottsförvaltningen och stadsmuseet. Samråd har även förevarit med Kungliga Djurgårdens Förvaltning (KDF), Djurgårdens Hembygdsförening och Ekoparksfonden WWF/Förbundet för Ekoparken.

Som nämnts ovan i detta utlåtande har kontoret för nämnden redovisat tjänsteutlåtande i april 2000. Med hänsyn till påbörjat remissförfarande beslutade nämnden på kontorets förslag att återremittera ärendet.

Tjänsteutlåtandet med bilagt programförslag utarbetat av AB Stockholm Konsult och som kort beskrivits ovan sändes på remiss till berörda förvaltningar och intresseorganisationer samt till länsstyrelsen och försvaret. Remissvaren redovisas i sammandrag i bilaga 2. KDF har inte yttrat sig över det år 2000 utsända materialet. I stället har KDF:s synpunkter i skrivelse år 1999 redovisats.

De enligt kontoret viktigaste frågeställningarna att få synpunkter på gäller

- våtmark/fuktäng
- kulfångsvallarnas bevarande, särskilt vad avser den stora vallen
- anläggande av sk driving range för golf
- utökning av hästhagarna
- utrymme för vissa evenemang inom området i närheten av Kaknästornet
- användningen av Fanjunkarbostället.

Flertalet remissinstanser anser att förslaget att anlägga *våtmark* i någon form är bra. En klar majoritet finns också för att avlägsna den stora *kulfångsvallen*, däremot kan någon av de mindre vallarna vara kvar som minnesmärke efter den militära epoken. Anläggning för *golfverksamhet* accepteras däremot av endast en av de svarande. En viss majoritet för ökat utrymme för *hästbete* kan avläsas. Den övervägande delen anser inte att *evenemangsplatsen* i närheten av Kaknästornet skall behållas. Slutligen föreslås beträffande *Fanjunkarbostället* att upprustning sker för en publik användning som främjar rekreation.

Utredning och förslag från J & W

Uppdraget

Historiskt utgjordes den största delen av Kaknäsfälten av våtmark, det s k Kaknäskärret, som dock under 1800-talet successivt dikats ut och så gott som helt torrlagts.

J & W:s uppdrag från gatu- och fastighetskontoret har i första hand bestått i att göra en hydrologisk utredning för att klarlägga förutsättningarna för en våtmark inom området. Vidare har en genomgång av historiska fakta och äldre kartor gjorts som underlag för utredningen. Utredningen visar att det är möjligt att återskapa en del av Kaknäskärret. Med angiven våtmark som utgångspunkt har uppdraget utökats till studier av lämpliga betesområden för ridhästar och nötboskap. Vidare har utretts ett sammanhängande nät av promenad- och ridvägar. Till grund för utredning och förslag har även legat tidigare utredning av AB Stockholm Konsult och resultatet av det samråd som förevarit.

J & W:s utredning, som skett i samråd med kontoret, har resulterat i ett förslag som åskådliggjorts på bifogade karta bilaga 3. På bilagd karta, bilaga 4, visas delar av områdets historik. En sammanfattning av utredningen/förslaget återfinns i bilaga 5. För den särskilt intresserade finns den fullständiga utredningen att tillgå hos gatu- och fastighetskontoret, region innerstad.

Nedan refereras kort förslaget, som även är gatu- och fastighetskontorets förslag.

Våtmark

Först skall understrykas att den aktuella våtmarkstypen har karaktär av fuktäng normalt utan öppna vattenspeglar. En ansamling av vatten kan dock ske främst i samband med översvämningar vår och höst. Sommartid torkar marken normalt upp och kan beträdas som strövområde.

Våtmarken består av två delar om ca 4.500 m² respektive ca 1.400 m² förbundna med en bäck och avslutade med en fördämning i närheten av de befintliga bollplanerna. Medelst fördämningen regleras vid högvatten nivån i hela våtmarkssystemet. Området avvattnas genom befintligt dike till Värtan. För att öka den biologiska mångfalden görs några djupare hål där vattnet under sommaren kan bli stående under längre tid.

För att åstadkomma våtmarken måste befintlig marknivå sänkas och skapa möjlighet för tillrinnande ytvatten att samlas. Erforderlig schaktmängd har uppskattats till ca 5.800 m³.

S

Rasthagar/bete

Den inom Kaknäsområdet belägna ridskolan har behov av ökat utrymme för rasthagar. Några ytterligare hagar har därför föreslagits utöver den befintliga. Vidare kan våtmarken och angränsande torrare mark bli betad med nötboskap som alternativ till slätter, vilket ytterligare gynnar den biologiska mångfalden. Färister anordnas till beteshagarna så att den som så önskar kan passera genom hagarna.

Vägar

På bilaga 3 har markerats promenadvägar och ridvägar, vilka så gott som helt hålls åtskilda. Vissa nya vägar föreslås för att åstadkomma mer sammanhängande stråk. Förslagen till nya vägar bygger delvis på historiskt kartmateriel.

Korsningen Djurgårdsvägen-Kaknäsvägen-Hunduddsvägen är otydlig och svåröverblickbar. Utredningen föreslår att Hunduddsvägen ansluter till Djurgårdsvägen genom en ny vägdragning om ca 100 meter. Härigenom kommer biltrafiken på Hunduddsvägen helt att löpa söder om det öppna Kaknäsområdet. Den nedlagda delen av Hunduddsvägen, ca 250 meter, kan efter borttagning av asfalten och iordningställande istället ingå i nätet av promenad- och ridvägar. Dessutom försvinner den ovan beskrivna ej önskvärda trevägskorsningen.

Rekreation och aktiviteter

I Kaknäsområdets östra del och strax öster om det sk Fanjunkarbostället föreslås en mindre golfbana, korthålsbana av sk ”pitch and put”-typ. Banan, som anläggs huvudsakligen på den yta som tidigare utnyttjats av staden som upplagsplats, upptar en areal av ca 1 ha och har sex hål. Viss del av banan kan eventuellt inplaneras mellan befintliga träd.

En utflyktsplats föreslås i anslutning till en vacker björkdunge och en äng för t ex brännboll och andra lekar. Platsen ligger invid den minsta kulfångsvallen, som föreslås bli bevarad. Natur- och kulturstigar kan utgå härifrån.

Utöver kulfångsvallen föreslås kvarstående skyddsskärm och skjutbord att bli bevarade för att påminna om den nu avslutade epoken. En informationstavla kan ge ytterligare upplysningar om denna tid.

De nuvarande bollplanerna invid Kaknäsvägen behålls.

Vallar

Förslaget från J & W förutsätter att befintliga vallar, som tillkommit under skjutbanetiden, med smärre undantag bortföres.

Av de tre kulfångsvallarna sparas som nämnts den minsta som minne av militärtiden tillsammans med en betongskärm och ett skjutbord.

Längs norra sidan av den f d större skjutbanan löper en skyddsvall som med sin södervända sluttning har ett gynnsamt klimat för kräldjur. Den östra delen av denna vall föreslås bli sparad.

Kontorets synpunkter/förslag

1. Allmänt

Kaknäsområdet ligger inom Nationalstadsparken med de föreskrifter för områdets nyttjande som framgår av bilaga 1. I princip får obebyggd mark inte tas i anspråk för nya byggnader eller anläggningar och intrång inte ske i parklandskap eller naturmiljö. I bilaga 1 har även beskrivits det av kommunfullmäktige beslutade programmet för planering av området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården. Detta innebär bland annat att området är ämnat för friluftsliv och rekreation som inte får skada dess natur- och kulturvärden.

2. Kommentarer till förslaget

Kontorets förslag till användning framgår av bilaga 3. På kartan har markrats användningsområden och vägar.

Våtmark/fuktäng

Naturtypen, som knyter an till förhållandena före skjutbanetiden, gynnar i hög grad den biologiska mångfalden och ger ett öppet landskap. Förutsättningar skapas för en naturmiljö som det råder stor brist på i Stockholm och som innehåller ängsblommor och fuktälskande växter som gynnar t ex fjärilar och ger en rik insektsproduktion till fromma för fågellivet.

Kontoret anser att våtmark/fuktäng i kombination med promenadvägar genom området gynnar friluftslivet och ger ett attraktivt strövområde som utgör en tillgång för staden. Som framgår av bilaga 3 utgör andelen fuktäng endast en mindre del av hela det aktuella området. Vidare kan som tidigare påpekats fuktängen normalt beträdas.

Området kan hävdas med slätter eller bete. Kontoret förordar slätter som innebär att området hålls öppet utan hindrande stängsel. Det kan dock användas att ett antal betesdjur i området kan skapa ett visst trivselsvärde och dessutom kanske en reducerad driftkostnad. Ett samarbete skulle kunna ske med WWF/Förbundet för Ekoparken som bedriver betesdrift med nötboskap vid Lillsjöäng på Norra Djurgården.

Rasthagar

Den inom Kaknäsområdet belägna ridskolan har behov av ytterligare rasthagar. Ridsporten utövas till mycket stor del av flickor. Det kan nämnas att medlemmarna i Djurgårdens Ryttarklubb/Ridskola till ca 90 % utgörs av flickor/kvinnor. För att stötta flickors möjligheter till sportutövning anser kontoret att ridsporten bör stödjas genom att fler rasthagar anordnas.

S

Sommaren 2000 har på prov rasthagarna utökats till en omfattning i stort överensstämmande med aktuellt förslag. Provet genomfördes för att få en uppfattning om bland annat slitaget på gräsytor. Enligt uppgift har provet fallit väl ut och hagarna har varit gröna hela sommaren. Stängslen kommer att bättre anpassas till miljön.

Utflyktsplats

Utflyktsplatsen ligger relativt centralt i området med närhet till fuktängar med växter och djur och med utblick över fälten med hästar. Stora ytor finns för lekar m m. I anslutning till platsen har sparats en byggnad som skulle kunna tjäna som raststuga. Byggnaden kräver dock en omfattande upprustning. Alternativt skulle utrymme inom Fanjunkarbostället kunna nyttjas för ändamålet.

Evenemangsplats m m

Det öppna området norr om Kaknäsvägen vid Kaknästornet har av staden vid några tillfällen upplåtits till cirkusliknande teaterverksamhet. Brist råder på platser för evenemang. Kontoret anser att tillfälliga upplåtelse för evenemang av mindre omfattning kan ske på aktuell plats. En förutsättning är dock att marken i vederbörlig omfattning återställs efter varje upplåtelse. Med aktuella evenemang avses i första hand inte cirkus. För detta ändamål har iordningställts en plats på Ladugårdsgärdet i närheten av Borgenområdet.

Den befintliga äventyrslekplatsen vid evenemangsplatsen föreslås behållas. Kritik har framförts mot lokaliseringen och att platsen inte är tilltalande ordnad. Kontoret uppmärksammar detta förhållande.

Bollplaner

Den nuvarande körvägen från Hunduddsvägen till materielupplaget vid befintliga bollplaner upphör. Omlokalisering av upplaget liksom ny anläggning från Kaknäsvägen skall studeras.

Golf

Som nämnts tidigare i utlåtandet finns ett stort antal intresseanmälningar som avser anordnande av sk driving range. Enligt uppgift tar en sådan anläggning i anspråk ett område med en längd om 250-300 meter. Aktuell bredd vid Kaknäs torde vara ca 70 meter. En förutsättning kan vidare vara att den stora kulfångsvallen bibehålls. Eventuellt skulle skyddsnet behövas längs banans sidor för felslagna bollar. En driving-range skulle innebära att den allmänhet som inte utövar golfsport skulle utestängas från en stor del av Kaknäsområdet och skulle dessutom skapa en steril och intetsägande miljö. Kontoret anser att denna typ av verksamhet inte överensstämmer med tidigare angivna förutsättningar för det aktuella planeringsarbetet.

Enligt kontoret kan golfverksamhet förefalla främmande inom Nationalstadsparken. Kontoret är dock medvetet om det stora intresset för golfspor-

ten och föreslår därför att förutsättningarna undersöks för en korthålsbana av sk pitch and put-typ vilken skulle kunna placeras öster om den nuvarande stora kulfångsvallen. Enligt en preliminär bedömning skulle en sexhålsbana kunna rymmas. Utrymmen inom Fanjunkarbostället kan nyttjas för uthyrning av klubbor o dyl. Kontoret vill dock uppmärksamma på att denna typ av aktivitet med all säkerhet ökar biltrafiken i området. Den befintliga parkeringsplatsen öster om föreslagen golfbana och invid Hunduddsvägen används av båtägare i samband med vårustning och sjösättning samt upptagning av båtar på hösten. I övrigt står platsen oanvänd och skulle kunna användas av bl a besökare till golfbanan. Avståndet till golfbanan/Fanjunkarbostället kan dock komma att upplevas som långt. Risk finns därför att icke önskvärd parkering uppstår utefter Hunduddsvägen och i terrängen. Det bör påpekas att en av principerna i programmet för planering av området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården innebär att området skall förbättras med avseende på trafikstörningar. I aktuellt fall skulle biltrafiken öka.

Anläggande av föreslagen golfbana torde kräva bygglov. I samband med bygglovgranskningen sker prövning bl a gentemot bestämmelsen i miljöbalken avseende Nationalstadsparken.

Fanjunkarbostället

Fanjunkarbostället består av en grupp hus innehållande f d bostad och förrådsbyggnader. Husen är förfallna och saknar alla bekvämligheter.

Kontoret föreslår att husen får en publik användning i kombination med visst bostadsnyttjande. Husgruppen skall utgöra en stödjepunkt för aktiviteter i området och bidra till att göra Kaknäsområdet lockande för allmänheten.

Förslag till användning kan vara

- lokaler för personal, uthyrning av klubbor m m och för maskiner och redskap under förutsättning att en golfbana (pitch and put) kan anläggas på föreslagen plats
- kafé
- galleri/utställningsverksamhet
- lokal där områdets historia och naturtyper m m beskrivs, kanske i kombination med exkursionsverksamhet/naturskola för barn och ungdomar; tänkbar användning av lokalen kan också vara som replipunkt för utflyktsgrupper.

Då Fanjunkarboställets läge kan inbjuda till åverkan och förstörelse anser kontoret att det vore en fördel med en bostad inom husgruppen för att uppnå i princip en ständig bemanning. Bostadsupplåtelsen skulle kunna kombineras med drift av golfbana och/eller kafé. En ytterligare fördel vore om bo-

S

endet kunde förenas med en tillsynsfunktion för den del av Kaknäsområdet som ligger öster om hästhagarna.

3. Ekonomi

Kostnaden för att genomföra i förslaget angiven våtmark/fuktäng och markerade vägar m m uppskattas till ca 6 Mkr.

Iståndsättning av Fanjunkarbostället och anläggande av golfbana anser kontoret i första hand skall bekostas av blivande nyttjanderättshavare/operatörer. Kontoret har i detta skede inte bedömt dessa kostnader.

Kontoret avser att inrymma kostnaden i kommande förslag till treårsprogram.

4. Slutkommentar

Kaknäsområdet är idag ett relativt övergivet område och inte särskilt väl besökt med undantag av verksamheten vid ridskolan, den fotbollsträning som bedrivs på bollplanerna och tidigare tidvis genom teaterprojektet vid Kaknästornet. Till viss del förekommer hästbete i anslutning till ridskolan.

Om kontorets förslag genomförs skapas möjligheter för en bredare allmänhet att finna något som intresserar i området och som kan locka till ett besök. Genom översynen av promenad- och ridvägar förbättras tillgängligheten till hela området.

Kontoret anser att förslaget stämmer överens med intentionerna för Nationalstadsparkens nyttjande och principerna i programmet för planering av området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården och även med vad gatu- och fastighetsnämnden särskilt anförde i samband med beslutet om återremiss den 23 maj 2000.

Förslaget skall ses som riktlinjer för användningen av Kaknäsområdet. Det fortsatta arbetet med iståndsättning av området skall ske i huvudsaklig överensstämmelse med riktlinjerna.

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden godkänner riktlinjerna för användningen av Kaknäsområdet som de presenterats i detta utlåtande.

SLUT